

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Corollarium præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

clarat, aliquas gratias gratis datas, ut prophetiam, & donum miraculorum non esse in hominibus, & donum permanentem, ac per modum habitus, sed bus permanentem, ac per modum coruscationis transeuntis, & motionis seu impressionis actualis.

Adverte tamen, ab hac regula excipiendum esse Christum, in quo huiusmodi gratia fuerunt per modum habitus, idque propter duo: quia scilicet ejus humanitas erat instrumentum, realiter & hypostatice unitum divinitati; ideoque consentaneum fuit, ut quemadmodum illa conjunctio erat permanens, & nunquam dissolvenda, sic etiam gratia gratis data, quæ hanc unionem consequiebatur, esset in eo permanentem & per modum habitus. Deinde quia Christus erat præditus potestate quam vocant excellentiæ, ratione cuius imperio in omnes creaturas potiebatur, & de his ad suum arbitrium disponebat, ideoque ad libitum suæ voluntatis poterat miracula patrare, & Dæmoniis, morbis, & mari, ac ventis imperare, ut in Evangelio legitur. De quo filiis in Tractatu de Incarnatione.

§. II.

Corollarium præcedentis doctrinæ.

Ex dictis intelliges, gratiam gratum facientem, & gratiam gratis datam, in aliquibus convenire, & in alijs differre: conveniunt enim primò in eo quod utraque est donum supernaturale: secundò, quia utraque datur ad spirituales utilitates: tertio, quia utraque est gratia Christi Redemptoris, cum detur in statu naturæ lapsæ ad æternam salutem consequendam.

Differunt autem primò ex fine: nam gratia gratum faciens per se primò refertur ad propriam sanctificationem; gratis data ad alienam: sicut quædam hominis potentia ordinatur ad perfectionem individui, ut facultas nutritiva & augmentativa; aliæ verò ad conservationem speciei, sicut potentia generativa. Dixi per se primò: quia interdum gratia gratum faciens refertur & ordinatur secundario ad utilitatem aliorum; ut patet in gratia Christi, quæ cum sit gratia capitis, secundario ordinatur ad profectum & sanctificationem aliorum hominum; gratia etiam gratis data vergit secundario in utilitatem habentis, cum subiectum in quo est ornet & perficiat, & si benè illà utatur, vitam æternam mereatur.

Secundò differunt in hoc quod gratia gratum faciens propria est iustorum, non quidem quoad singulas sui partes, sed collectivè, & quoad præcipuam sui partem, quæ est gratia formaliter sanctificans, & mortale peccatum ab homine in quo est excludens: gratia verò gratis data, & collectivè, & quoad quamlibet sui partem, etiam perfectissimam, in homine injusto, & mortalis peccati labe inquinato, reperiri potest. Unde donum prophetiæ quod inter omnes gratias gratis datas eminet, infidelibus & paganis concessum fuit: Cayphas enim Joan. 11. prophetavit expedire ut unus homo pro populo moreretur: & Numer. 22. Balaam, tamen ariolus & idololatra, prophetiæ donum obtinuit: Sybillæ etiam, quamvis ethniciæ, dono prophetiæ claruerunt, earumque vaticinia multum ab antiquis Patribus commendantur.

Tertio differunt, quia gratia gratum faciens est altioris ordinis & perfectionis, quàm gratia gratis data, ut docet D. Thomas hic art. 5. nam

Tom. IV.

gratia gratum faciens per se nos conjungit Deo; gratia autem gratis data, solum interventu gratiæ gratum facientis: item prima est participatio divinæ naturæ, ut natura est; secunda verò solum aliquod Dei attributum, puta scientiam, vel potentiam ejus participat. Unde Apostolus 1. ad Corinth. 12. enumeratis gratijs gratis datis, subdit: *Adhuc excellentiorem viam vobis demonstro, scilicet charitatis, de qua cap. 13. sermonem instituerat, dicens: Charitas nunquam excidit: sive prophetia evacuabitur, sive lingua cessabit, sive scientia destruetur. Item Christus Lucæ 10. prohibet Discipulis, de miraculis per ipsos editis gaudere: In hac nolite gaudere, quia spiritus vobis subicitur &c. Ne putarent (inquit Augustinus) in talibus factis maiora bona esse, quam in operibus iustitiæ, quibus æterna vita comparatur.*

Aliqui addunt quartam differentiam, nempe quod gratia gratum faciens conferatur per modum habitus, seu qualitatis permanentis; gratia verò gratis data, per modum actus, seu motionis transeuntis. Sed hoc non verificatur universaliter, cum gratia gratum faciens (ut supra annotavimus) comprehendat auxiliæ gratiæ excitantis, quæ dantur per modum motionis & impulsus, & cum aliqua gratia gratis data concedantur per modum habitus, ut de fide, sapientia, & scientia supra diximus.

ARTICULUS II.

De divisione gratiæ in operantem & cooperantem.

Deo primò, gratiam rectè dividi in operantem & cooperantem. Conclusio est certà de fide: gratia enim operans colligitur ex illo Pauli ad Philip. 2. *Deus est qui operatur in nobis velle & perficere;* & ex illo Isaïæ 26. *Omnia opera nostra operatus es nobis Domine: cooperans verò colligitur ex illo 1. ad Corinth. 15. Non ego, sed gratia Dei mecum;* & ex illo Marci ultimo *Domino cooperante.* Utramque etiam insinuat Concilium Arausicanum can. 9. his verbis: *Quoties bona agimus, Deus in nobis, atque nobiscum ut operemur operatur:* & similiter Augustinus lib. de gratia & lib. arbit. cap. 17. dicens: *Cooperando Deus in nobis perficit quod operando incipit, quia ipse ut velimus operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens.* Item D. Gregorius lib. 26. Moral. cap. 11. hæc scribit: *Superna pietas prius agit in nobis aliquid sine nobis, ut subsequente quoque nostro libero arbitrio, bonum quodiam appetimus agat nobiscum.* Similia habet Anselmus in illud Pauli 1. ad Corinth. 15. *Gratia Dei mecum.* Denique D. Augustinus serm. 13. de verbis Domini bellissimè observat, Deum non ædificare templum suum de lapidibus mortuis, quæ nullam habent operationem & motum sed de lapidibus vivis, quæ ita à Deo moventur & applicantur, ut ipsi se moveant, & applicent, ac Deo operanti cooperentur: *Vos (inquit) tanquam lapides vivi coadificamini in templum Dei: ducimini, sed curritis vos; ducimini, sed sequimini; movemini, sed & vos movetis.*

Ratio etiam suffragatur: Deus enim per suam gratiam debet incipere omnia nostra bona opera, quod fit per gratiam operantem; & similiter debet nobiscum eadem operari, quod fit per gratiam cooperantem: Ergo datur utraque gratia

P

tia